

มะเร็งปากมดลูกคืออะไร¹

มะเร็งปากมดลูกหมายถึง ก้อนเนื้อร้ายที่เกิดขึ้นบริเวณมดลูก ช่องคลอด และช่องปากมดลูก มะเร็งปากมดลูกมักจะเกิดในหญิงอายุประมาณ 50 ปี อีกทั้งผู้ป่วยมะเร็งปากมดลูกจำนวนมากจะเป็นผู้หญิงที่แต่งงานตั้งแต่อายุน้อย ตั้งครรภ์เร็ว คลอดบุตรหลายครั้ง และผู้ที่ติดเชื้อไวรัส HPV แต่ช่วงไม่กี่ปีมานี้ โรคมะเร็งปากมดลูกมีแนวโน้มที่จะเกิดกับหญิงที่อายุน้อยอีกด้วย

อัตราการเกิดมะเร็งปากมดลูกสูงแค่ไหน ?

มะเร็งปากมดลูกมีอัตราการเกิดโรคเป็นอันดับสองในบรรดาโรคมะเร็งทั้งหมดที่เกิดกับเพศหญิง ทุกปีมีโรคมะเร็งปากมดลูก 53,000 รายเกิดใหม่ทั่วโลก ซึ่ง 85% มาจากกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา

สาเหตุที่ก่อให้เกิดโรคมะเร็งปากมดลูกคืออะไร ?

โรคมะเร็งปากมดลูกเกือบ 70% เกิดจากเชื้อไวรัส HPV รองลงมาคือ การสูบบุหรี่ และภูมิคุ้มกันในร่างกายบกพร่อง อีกทั้งปัจจัยเสี่ยงอื่นๆ ที่มาเกี่ยวพันกันก็สามารถทำให้เกิดมะเร็งปากมดลูกได้ ปัจจัยเสี่ยงอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อความเป็นมะเร็งปากมดลูก ได้แก่ การติดเชื้อหนองในเทียม (Chlamydia infectious) ความเคยชินในการบริโภคที่ไม่ถูกสุขลักษณะ มักสัมผัสหรือใช้ยาที่มีฮอร์โมน มีประวัติทางครอบครัวเป็นมะเร็งปากมดลูก มักกินยาคุมกำเนิด มีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุน้อย ตั้งครรภ์เร็ว คลอดบุตรหลายครั้ง เป็นต้น ซึ่งปัจจัยเหล่านี้อาจทำให้เกิดมะเร็งปากมดลูกได้

โรคมะเร็งปากมดลูกมีอาการแสดงอย่างไร ?

- ประจำเดือนมาผิดปกติหรือเมื่อหมดประจำเดือนแล้วยังมีเลือดออกทางช่องคลอด
- น้ำคืดหลังจากช่องคลอดเพิ่มมากขึ้น น้ำคืดหลังจะมีสีขาวหรือปนเลือด อีกทั้งมีกลิ่นเหม็นคาว
- มีอาการปัสสาวะบ่อย กลั้นปัสสาวะไม่อยู่และท้องผูก เป็นต้น
- มีอาการเจ็บปวดอย่างรุนแรงในส่วนต่างๆ ของร่างกายที่แตกต่างกัน
- ชูบผอม โลหิตจาง เป็นไข้ และเกิดภาวะอ่อนเพลียทางร่างกาย เป็นต้น

วิธีตรวจคัดกรองโรคมะเร็งปากมดลูก ?

ตรวจทางนรีเวชตามกำหนด สามารถช่วยค้นพบการเปลี่ยนแปลงของเซลล์ที่ปากมดลูกในระยะแรกได้ โรคมะเร็งปากมดลูกอีกเสบมีโอกาสพัฒนาเป็นโรคมะเร็งปากมดลูกได้ ฉะนั้น ต้องกระตุ้นหรือรื้อในการรักษาโรคมะเร็งปากมดลูกอีกเสบ ทำความคุ้นเคยและเข้าใจอาการโรคมะเร็งปากมดลูกในระยะเริ่มแรก หากเกิดอาการเหล่านี้ ควรรีบไปตรวจที่โรงพยาบาลทันที

วิธีการตรวจวินิจฉัยมะเร็งปากมดลูก ?

การตรวจแปปสเมียร์ (Pap smear) : หญิงที่สมรสแล้ว เมื่อได้รับการตรวจทางนรีเวชหรือการตรวจเพื่อป้องกันโรคมะเร็งทั่วไป ต้องทำการตรวจแปปสเมียร์ด้วย

การทดสอบด้วยไอโอดีน : ตรวจดูปากมดลูกด้วยกล้องคอลโปสโคป แล้วทาปากมดลูกและเยื่อเมือกช่องคลอดด้วยไอโอดีนที่มีความเข้มข้น 2% บริเวณที่ไม่เกิดสีจะเป็นผลลบ ซึ่งหากพบส่วนที่มีผลลบผิดปกติควรตัดชิ้นเนื้อส่วนนั้นส่งตรวจทางพยาธิวิทยาทันที

การตรวจเนื้อเยื่อ (Biopsy) : เมื่อการตรวจชิ้นเนื้อเป็นผลลบ ควรนำชิ้นเนื้อตรงจุดที่หูก แก้ว สิบสองและสามบริเวณรอยต่อของเซลล์เยื่อผิวไปตรวจ หรือใช้เครื่องมือชุดช่องปากมดลูก เพื่อนำเซลล์ไปตรวจทางพยาธิวิทยาต่อไป

การตรวจด้วยกล้องคอลโปสโคป : การตรวจด้วยกล้องคอลโปสโคปไม่สามารถตรวจวินิจฉัยโรคมะเร็งปากมดลูกได้โดยตรง แต่มีส่วนช่วยในการตรวจ Biopsy

การตัดชิ้นเนื้อปากมดลูกออกเป็นรูปโคน (Cone biopsy) : เมื่อการตรวจ Biopsy ไม่สามารถชี้ชัดว่ามะเร็งไม่มีการลุกลาม ก็จะตัดชิ้นเนื้อปากมดลูกออกเป็นรูปโคนเพื่อนำไปตรวจวินิจฉัย

โรคมะเร็งปากมดลูกแบ่งระยะได้ดังนี้ ?

ระยะที่ 0 : เซลล์มะเร็งยังอยู่บริเวณผิวส่วนบนของปากมดลูก มะเร็งปากมดลูกในระยะ 0 เรียกได้อีกชื่อหนึ่งว่า มะเร็งในจุดกำเนิด

ระยะที่ 1 : เซลล์มะเร็งอยู่ที่ปากมดลูก และเริ่มมีการลุกลาม

ระยะที่ 2 : เซลล์มะเร็งลุกลามเข้าไปในช่องคลอด แต่ยังไม่ถึง 1/3 ของช่องคลอด หรืออาจลุกลามเข้าไปที่เนื้อเยื่อข้างปากมดลูก แต่ยังไม่ถึงผนังของเชิงกราน

ระยะที่ 3 : เซลล์มะเร็งลุกลามเข้าไปถึง 1/3 ส่วนล่างของช่องคลอด หรือลุกลามไปถึงกระดูกเชิงกราน หรือไปกดทับท่อไต ทำให้เกิดการอุดตันของระบบปัสสาวะ

ระยะที่ 4 : เซลล์มะเร็งลามออกจากส่วนอวัยวะเพศ หรือผ่านกระดูกเชิงกรานลามเข้าไปในลำไส้ตรง และกระเพาะปัสสาวะโดยตรง หรือแม้กระทั่งลามไปบริเวณอื่นๆ ที่ไกลออกไป

วิธีรักษาโรคมะเร็งปากมดลูกแบบดั้งเดิมคืออะไร ?

การตัดมดลูกทั้งเป็นวิธีการรักษาโรคมะเร็งปากมดลูกที่ค่อนข้างพบบ่อย ซึ่งได้แก่

การตัดมดลูกทั้งทั้งหมด : โดยผ่าตัดปากมดลูกและมดลูกทั้งหมด

การตัดมดลูกทั้งแบบถอนรากถอนโคน : โดยผ่าตัดปากมดลูก มดลูก ช่องคลอดส่วนบน รังไข่ ท่อนำไข่ และต่อมน้ำเหลืองที่มีการลุกลาม เป็นต้น

การรักษามะเร็งปากมดลูกด้วยการฉายรังสี มีข้อดีคือ คลื่นรังสีมีประสิทธิภาพในการกำจัดเซลล์มะเร็ง แต่มีข้อเสียคือ มีผลกระทบต่อสมรรถนะรังไข่ของหญิงวัยก่อนหมดประจำเดือน

การรักษามะเร็งปากมดลูกแบบเคมีบำบัด เป็นวิธีการรักษาด้วยยาเคมี เหมาะสำหรับมะเร็งปากมดลูกระยะสุดท้ายและมะเร็งปากมดลูกที่กลับมาเกิดซ้ำ แต่จะเกิดอาการข้างเคียงค่อนข้างหนักในระหว่างการรักษา ซึ่งโดยปกติแล้วผู้ป่วยมะเร็งปากมดลูกที่ร่างกายอ่อนแอจะทนไม่ค่อยไหว

วิธีดูแลพยาบาลหลังการผ่าตัดมะเร็งปากมดลูก ?

การดูแลด้านจิตใจ : ผู้ป่วยมะเร็งปากมดลูกมักจะเกิดอารมณ์หวาดกลัว กระสับกระส่าย และหงุดหงิดได้ง่าย เป็นต้น ครอบครัวควรดูแลเอาใจใส่และให้กำลังใจผู้ป่วย

การดูแลด้านสุขอนามัย : หลังการผ่าตัดควรล้างช่องคลอดด้านนอกและปากท่อน้ำปัสสาวะวันละ 2 ครั้ง เพื่อรักษาความสะอาดของช่องคลอด นอกจากนี้ ยังสามารถรับประทานยาปฏิชีวนะเพื่อป้องกันแผลติดเชื้อ

การดูแลด้านการออกกำลังกาย : ฝึกซ้อมการหายใจส่วนท้องและฝึกขมิบทวารหนัก เพื่อเพิ่มพลังการหดตัวของกล้ามเนื้อท่อน้ำปัสสาวะ และกล้ามเนื้อหูรูดของท่อน้ำปัสสาวะ ช่วยฟื้นฟูระบบประสาทของกระเพาะปัสสาวะที่ได้รับบาดเจ็บ

การดูแลด้านการบริโภค : ควรรับประทานอาหารที่มีวิตามินสูง โปรตีนสูง และอาหารที่ย่อยง่ายให้มาก เพื่อช่วยเสริมสร้างระบบภูมิคุ้มกันของผู้ป่วย

วิธีการรักษามะเร็งปากมดลูกที่เหมาะสมที่สุด ?

ระยะก่อนมะเร็ง เป็นการรักษาเฉพาะที่ เช่น จี้ทำลายเซลล์ที่ผิดปกติด้วยความเย็นหรือความร้อน

การตัดปากมดลูกด้วยห้วงลวดไฟฟ้า ซึ่งส่วนใหญ่ใช้เวลาครึ่งเดียวและเป็นหัตถกรรมสำหรับผู้ป่วยนอก

ระยะมะเร็งแล้ว (ระยะที่ 1 และ 2 ขั้นต้น) ผู้ป่วยจำเป็นต้องเข้ารับการรักษา ซึ่งการผ่าตัดมะเร็งปากมดลูกนั้นต่างจากการผ่าตัดมดลูกทั่วไปนั้นคือเป็นการผ่าตัดแบบ "ถอนรากถอนโคน" หรือการผ่าตัดเอาปากมดลูก เนื้อเยื่อรอบๆ ปากมดลูก มดลูก ช่องคลอดส่วนต้นและต่อมน้ำเหลืองในบริเวณนั้นออกทั้งหมดเพื่อให้แน่ใจว่าไม่มีเซลล์มะเร็งหลงเหลืออยู่ การผ่าตัดนี้ทำได้ทั้งแบบเปิดหน้าท้องและผ่าตัดผ่านกล้องซึ่งต้องทำโดยแพทย์เฉพาะทางที่มีความชำนาญเท่านั้น

ระยะ 3 และ 4 เป็นระยะที่มะเร็งลุกลามออกนอกปากมดลูกแล้ว ดังนั้น การรักษาประกอบด้วยเคมีบำบัดร่วมกับรังสีรักษาในเวลาเดียวกัน เพื่อควบคุมไม่ให้มะเร็งลุกลามไปยังอวัยวะใกล้เคียงและเนื้อเยื่อชั้นใน รอบๆ มดลูก และหากมะเร็งแพร่ลามไปที่ต่อมน้ำเหลืองและกระดูกเชิงกราน จะส่งผลให้ไต กระเพาะปัสสาวะ ผิดปกติ ยิ่งถ้ามีการแพร่กระจายไปอวัยวะที่ไกลออกไป เช่น ตับหรือปอด อาจทำให้ผู้ป่วยเสียชีวิตในที่สุด

แหล่งอ้างอิง

1. ศูนย์มะเร็งตรงเป้าโรงพยาบาลจุฬารัตน์ 9 แอร์พอร์ต. มะเร็งปากมดลูกคืออะไร [อินเทอร์เน็ต]. [ม.ป.ท.]: [ม.ป.พ.]; c2559 [สืบค้นเมื่อวันที่ 3 พ.ค. 2563]. จาก: <https://www.chularatcancercenter.com/th/%E0%B8%A1%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B9%87%E0%B8%87%E0%B8%9B%E0%B8%B2%E0%B8%81%E0%B8%A1%E0%B8%94%E0%B8%A5%E0%B8%B9%E0%B8%81%E0%B8%84%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%AD%E0%B8%B0%E0%B9%84%E0%B8%A3/>
2. bumrungrad International Hospital. มะเร็งปากมดลูก [อินเทอร์เน็ต]. [กรุงเทพฯ]: [ม.ป.พ.]; c2564 [สืบค้นเมื่อวันที่ 3 พ.ค. 2563]. จาก: <https://www.bumrungrad.com/th/conditions/cervical-cancer>